

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЬЭШ!

№ 224 (22673)

2022-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙ

ТЫГЬЭГЬАЗЭМ и 7

1923-рэ ильэсүүм
гээтхапэм

Адыгэ макъ

The logo of the Republic of Adygea is a circular emblem. It features a stylized sunburst or circular pattern composed of numerous small stars of varying sizes. In the center of this pattern is a larger, more prominent star. Below the sunburst, there is a stylized emblem consisting of two crossed axes or spears. The entire emblem is set against a dark background.

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгейм
къэралыгъю гъэпсыкъэ илэ зыхъугъэ Мадж

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъэзет

ЗЭПХЫНЫГҮЭМ щагъэкІЭЩТХЭП

Хэушхьафыкыг эдээ операцием хэлажьэхэрэм агаас тхыгэхэмрэ псэуальэхэмрэ чыгылдэхэм ангэгэсигээнүүдийн илсэхэд УФ-м зыкэухьумэжыны мкээ и Министерствэ ыублагыг.

Урысыем Федерацием и ары ар зэшлозыхыхэрэр. ашлонгъо Іэмэ-псымэхэмрэ Урысыем и Почтэ икүтамэу хэшь, мыш фэдэ адресе альхынхэ фае: 103400, квадрата 400, дээр частным

иномер. Частьхэм яадрес-
хэр ежь дзэклопхэм е дээ ко-
миссариатым ачызэрагь эшлэ-
шүүнт

Дээкцолхэм джэуапыр къат-
хъякы в письмэ къатхы ашло-
игомэ, нэбгырэ пэпчъ зытет-
хэштыхмэрэ зэрэтхэштыхмэрэ,
зыдильхъащт конвертыр раты-
штых

Адыгэ культурэм и Дунэе фестиваль

Мыекъупэ зэльэпкъэгъухэм ягууч

Адыгэ культурэм ия Х-рэ Дунэе фестиваль тыгъэгъазэм и 2 — 3-м игъэкъотыгъэу Мыекъуапэ шыкъуагь.

Абхазым, Краснодар краим, Къэбэртзе-Бэлькъарым, Къэрэцце-Щэрджэсым, Адыгэ Республикаим культуремкэ ялофышэхэр, льэпкъым илэпэласэхэр, искуствэр зыштогъешэльонхэр Дунэе фестивалым хэлэжькальях.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо академическэ къэшьокю ансамблэу «Налмсыр», Къэралыгъо орэдьыло-къэшьокю ансамблэу «Исламыер», Къэралыгъо филармонием иансамблэу «Ошутенэр», филармонием иорэдьылоу, Адыгейим изаслуженнэ артисткэу Даугэ Сусанэ, нэмыйкхэм фестивалым иапэрэ мафэ концертышко къатыгъ.

Адыгейр къэралыгъо гъэпсыкіе илэу зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхьугъэм фэльхэйгъэ я X-рэ Дунэе фестивалыр АР-м и Лъэпкъ театрэгур зыфищэу щыкlyагъ.

Зэхэцаклохэр

Адыгэ лъэпкъым игушъхъэлэжыгъэ икъэухъумэн, ихэхъоныгъэ фэлорышэрэ адыгэ культурэм ия Х-рэ фестиваль мэфитло klyagъэ.

Адыгэ Республикаем культурамкэ и Министерстве, Адыгэ Республикаем пъэпкъ юфхэмкэ, Ішкыб къэралхэм аштыпсэурэ тильпекъегүхэм апъярэ зэлхүнгэхэмкэ, ыкыд къэрар

(Икъах я 2-ра накъуб ит)



Сурэтыр: АР-түүнчлийн мэдээлэл

Къэнагъэр мэфи 9

Къихъащт ильэсым ианэрэ мэзих гъэзетэу «Адыгэ макъэр» къыштыу Экхъянэн шыуфаемэ, мы мазэм и 15-м иэс фэгъэк Йотэн уасэклэ ар

кышигъутхык Ын шыулъэк Ышт — сомэ 882-рэ чапыч 42-кіз. Урысыем и Почтэм мы Йофтхъабээр зэхиншагъ, ани икъутэмэ истэуми гъзветыр

нахъ пыутэу мы мэфи 9-у къэнагъэм къащи-
шъутхыкЫын шъутъекЫыщт. ЗыІЭкІешъумы-
гъэкI къэнегъэ уахътэр!

Мыекъуапэ зэлъэпкъэгъухэм ягууч

(Икэух.)

жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет, Мыекъуапэ иадминистрации культурэмкэ и Гээорышланэ, АР-м лъэпкъ культурэмкэ и Гупчэ, Къэралыгъо филармониер, республике общественнэ движениене «Адыгэ Хасэр», Къэралыгъо телерадиокомпаниене «Адыгэир», республике гъэзетхэм яредакциехэр, лъэпкъ юфыгъохэм агъегумэкъихэр фестивалым изэхшэн къэшакло фэхъугъэх.

Фестивалым изэхшэнкло куп Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ пещэнныгэ дызэрихъагь. Урысюем, Адыгэим, Къэрартэе-Бэль-къарым, Къэрэшэ-Щэрджэсым янароднэ артистэу, Адыгэим икомпозиторхэм я Союз ихтаматэу, Адыгэим и Къэралыгъо ордэйло-къэшакло ансамблэу «Испльамыем» ихудожественнэ пащэу Нэхэе Аслын фестивалым изэхшэнкло куп хэтэу юфыгъуабэ ыгъэцэктэгъагь.

Іэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэр онлайн шыкъэм тетэу фестивалым зэрэхэлжъагъэхэм, къош республикэхэм, Краснодар краим ялъикхэм ялъэлэсэннигъэ кызыярагъэлъэгъуагьэм Нэхэе Аслын мэхъэнэ ин ритыгь. Зэлъэпкъэгъухэр зэфэзыщэгъэ Дунэе фестивалым зеушомбгүй.

Іэпэласэхэм язэуки

Лъэпкъ Іэпэласэхэм Къэрартэе-Бэль-къарым, Къэрэшэ-Щэрджэсым къарыкъыгъэхэм гүшүэгүй тафэхъугъ, яофшагъэхэм тяпплыэз тагтэгэшхуагь.

— Налцык тыкыкыгъ, — къауатэ Ахъоху Къамболэт, Іэлэш Мухъамэд, Мэргүшүл Юрэ, нэмыххэм. — Тятэжжэ плашъэхэм ашыщтыгэ пкыгъохэр тшохъэшгэгъоных. Къамехэр, шухъафтын ашыре юшлагъэхэр къэтэгъэлъагьох.

Адыгэим щыщхэу Пэунэжь Марет, Лымыщкъо Марет, Лышэ Заремэ, Мыту Рузанэ, Джарымкэо Зурет, Кээрэшэ Нурыт тхыпхъэхэр, дышъэидагъэхэр, шухъафтын ашыре пкыгъохэр къагъэлъагьох. Хасанэкъо Хъамедэ, Тэшьу Нурубий, Лышэ Ахъмэд, фэшхъафхэм яофшагъэхэм уяпплыэз посынкэу уаблэкын ппъэкырэп.

— Адыгээм яцыыкъэл-псэукъэ зыфэдагъэр тиэшлагъэхэмкэ къэтэуатэ. Унагьом ишагу зэригэлэпсэйтгъэр сшогъэшгэгъон. Пхъэм хэсшыкыгъэхэм цыфыбэ къакъэупчэ, — къытиуагь Лышэ Ахъмэд.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей иофышэу, лъэпкъ Іэпэласэу Нэгъуцу Аслын адыгэ музыкальнэ һэмэ-псымэхэр, күшъэр нахынэпкэ зэршынштыгъэр, фэшхъафхэри къагъэлъагьох. Тэшьу Нурубий, Нэгъуцу Аслын адыгэ Іанэм икъэбархэм, шэн-хабзэхэр зэрэзепхъаштхэм лупкэу къатегушигъэх.

— Фестивалым тыхэлажъээз тиснэхь зат ишъэххэр нахь куу зэтэгъашэх, ныбжыкъэхэр зылтынхэм тыпиль, — игупшысэхэм тащегъэгъуазэ Нэгъуцу Аслын.

Нэгэркъо Казбек Кыблэм, Темыр Кавказым ашызэлъашэ. «Адыгэим ишухъафтынхэр» зыфилор юфшаплэм ишаш. Адыгэ быракыр, гүчүм хэшькыгъэхэр, лъэпкъ шлэжыр кызынточкыхэр юшлагъэхэр гум рехыхэй.

— Тишухъафтынхэр Москва, Санкт-Петербург, Сыбыр, Іэкыб хэгъэгүхэм ашыгъэсигъэх, фестивалым изэхшэнкъохэм лъэшэу тафэрэз, — тизэдэгүшгэгъэгъу лъегъэгъуатэ Нэгэркъо Казбек.

Республике общественнэ движениене «Адыгэ Хасэм» хэтхэу Хасанэкъо Хъамедэ, Цыкүшю Аслын Дунэе фестивалым щальэгъуагьэр зэфахысыжыгъэ.



Урысхэр, ермэлхэр, нэмыххэри лъэпкъ юшлагъэхэм къакъэупчэх. Сурэтыш-модельер цэврэйо Стлашь Юре, дунэе Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчэжэгъо Мэшфешу Нэдждэт һэлэгэхэм, артистхэм гүшүэгъу афэхъуагьэх. Культурэм, искуствэм зэфишагъэхэм яконцертхэу мэфитум АР-м и Лъэпкъ музей юшкыгъэхэм дунэе мэхъанэ юэу зылтынхэм тащегъэрэм таулачагь.

Зэкъошхэм яконцерт

Журналистэу Беданэкъо Замирэ зэришгээ концертын Абхазым, Краснодар краим, Къэрартэе-Бэль-къарым, Къэрэшэ-Щэрджэсым, Адыгэим культурэмкэ яофышэхэр кызыгыгүшагъэх, Дунэе фестивалым хэлажъэхэрэм къафзагуагьэх.

Пышээ шольтэр кыкыгыгэ купышхом хэтыхыгыгэ Шапсыгъэ, Ермэлхъабэлэ культурэмкэ и Гупчэу «Адыгэ Хасэм» ялъикхэр. Зэльашээрэ ордэйоу, композиторэу Лъачэ Альбертрэ Хъаткъо Раситэрэ «Си Адыгэй» зыфилор ордэйр къаулачагь.

Хъакурынхъаблэ ильэпкъ ансамблэхэу «Джэнэйкъом», пащэр Юсуп Заур, «Джэгүаклом», пащэр Пашло Айдэмэр, фестивалым иконцерт кызынхъауагь.

Абхазым иордэйо ансамблэу «Гунда» зыфилор эм лъэпкъ ордэхэр кызынхъауагь. Абхаз ордэхэр адыгэ мэхъамэхэм яхьынхъауагь зэрэгэлэпсэгъэхэр искуствэм хэшькыгъи физиолэмэ хагъэунэфыкъыгъ.

Къокынхъауагь юшгэсэурэ лъэпкъхэм яискусствэхэе Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэ ишаш юшагъэлжээ Аминэт зэхшэн юфыгъохэм чанэу ахээжъагь. Зэгэшшэнхуу юшагъэхэр юшагъэхэм кызыкырэхэх, зэлъэпкъэгъуагь зэфэшэх.

Ансамблэу «Абрекхэм», художественнэ пащэр Тхъакумэшэ Налбек, адыгэ

къашью «Зыгъэлъатэр» къышыгъ. Лъэпкъ ордэйло купэу «Бэрэчэт Босын» зыфилор эм иартисткэу Щышэ Сусанэ адыгэ ордэйр дахэу къыхидзагь.

Къэрэшэ-Щэрджэсым иансамблэу «Черкесиим», пащэр Даур Фатим, лъэпкъ ордэхэр ыгъэжынчыгъэх. Мыекъуапэ изэхэт юфшаплэу «Ошъадэм» иартисткэу Хъурэн Азэ, ордэйлоу Хъакъэцыкъу Майе, Къэрартэе-Бэль-къарым иордэйлоу Бекульэ Аслын, нэмыххэм лъэпкъ ордэхэр къаулачагь. Ансамблэу «Ошъутенэм» «Тэ тыадыг» зыфилор, фэшхъафхэри фестивалым юшгэжынчыгъэх.

Шапсыгъэ кыкыгыгъэ ансамблэу «Насыпым», артисткэу Хъоклон Люсе, нэмыххэм яордхэр фестивалым юшгэжыгъэх. «Хэта къышыозыуагь адыгэхэм тъюкодыжынхуу?» зыфилор Лъачэ Альбэрт къызынхъадзэм, запым чэсхэр дэжьуагьэх.

Фестивалым игимн

Дэрбэ Тимур игүшүэхэм атхыгъэу Блэгъожь Юнис фестивалым игимн юссыгъ. Ансамблэу «Ошъутенэм» къышидзээ ар фестивалым хэлажъэхэрэм къаулачагь.

Дунэе фестивалым изэхшэнкло куп итхамата игуадзэу, Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэу игуадзэу Кушъу Светланэ Пышшхъяу Къумпилын Мурат, Правительствэм, зэхшакъохэм ацэлэхээ зэхахьэм кызыгыгүшагь. Фестивалым хэхъоныгъэхэр юшынхуу фиуагь.

Дунэе фестивалым хэлажъэхээ творческэ купхэм, артистхэм Дипломхэр, шухъафтынхэр аратыжыгъэх.

Опсэу, адыгэ культурэм и Дунэе фестивалы! Мамыр юшлаклэр бгъэптизээ тапэки хэхъоныгъэхэр пшынхуу пфэтэло!

ЕМТЫЛЛЬ Нурубий.



Ильэсикэлэе юфхъабзэм хэлажъэх

Партиеу «Единэ Россием» зэхищэрэ юфхъабзэм «Ильэсикэлэе почт» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу кэлэцыкъуухэм хэушхъафыкыгъэ дээ операциене хэлажъэхэрэ дээ куулыкъуушэхэм апае ашыгъэ сурэтхэр партиене ишъолыр общестьеннэ егъэблэгъапли, Нубжыкъэлэ гвардиене иштаби къараахылэхэу аублагь.

«Юфхъабзэм «Ильэсикэлэе почт» зыфилорэм диштэу хэти дээ куулыкъуушэхэу хэушхъафыкыгъэ дээ операциене хэлажъэхэрэм Ильэсикэлэхэмкэ афэгушшон ылъэкъыт. Ильэсикэлэе открыктэхэр, тхыгъэхэр, сурэтхэр «Единэ Россием» иобществоеннэ приимнэу Мыекъуапэ юшынми, Нуб-

жыкъэлэгъох. Ахэр джащ фэдэу почтэхээлэхэнхээ в Мурамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 2-м ашыхъэлэхээ рагхылэнхэ альэкъыт. Ильэсикэлэе открыктэхэр зыгъэхъязырхи алэу штаби къезыхылэгъэхэр Нубжыкъэлэ гвардиене хэтхэр арги.



Цыфхэр ригъэблэгъэштых

Урысыем и МВД инспектор шыхыаэу, полицием игенерал-майорэу Плющ Юрий Георгий ыкъом Адыгэ Республикаэм и МВД иоффшэн зэрэзэхицэрэм епхыгъэ тофыгъохэмкэ цыфхэр ригъэблэгъэштых.



2022-рэ ильэсүүм тыгъэгъазэм и 9-м сыйхатыр 10-м кыыштэгъягъаэу 1-м нэс ыкъи сыйхатыр 5-м кыыштэгъягъаэу 7-м нэс мыш фэдэ чыпээм цыфхэр

щыригъэблэгъэштых: къалзү Мыекъуапэ, урамэу Индустримальнэр, 2A/1 (Адыгэ Республикаэм и МВД иадминистративн унз).

Зарагъэтхынам пае телефонхэу 8 (8772) 59-62-39-p, 8 (8772) 59-62-37-p и 8 (8772) 59-62-53-p кызыыфагъэфедэн альэкъыщ.

Джащ фэдэу почтэкэе Адыгэ Республикаэм и МВД иофициальн интернет-сайтэу https://01.mvd.ru/reguest_main зыфиорэмкэ зафагъазээ, цыфхэм пешорыгъэшьэу зарагъэтхын альэкъыщ. Мыш фэдэ чыпээм къекуаллхэрэм зышыщыр къэзыушыхытырэ докумэнтыр алыгын фае.

Адыгэ Республикаэм и МВД ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республикаэм и Лышъхээ и Указ

Адыгэ Республикаэм иштихъуцэу «Адыгэ Республикаэм изаслуженнэ юрист» зыфиорэр афэгъэшьошгъэным ехыллаг

Хэбзэгъэуцугъэр гъэптигъэным ылтэнныкъокэ гъэхъягъаэу ялхэм ыкъи ильэсүүбэ хуугъаэу гутиныгъэ фырялэу юф зэрашэрэм алае Адыгэ Республикаэм иштихъуцэу «Адыгэ Республикаэм изаслуженнэ юрист» зыфиорэр афэгъэшьошгъэнэу:

Карповец Андрей Сергеј ыкъом — Урысыем Федерацием къэгъэгүнэн тофхэмкэ и Федеральна къулыкъу зэпхынныгъэхэмкэ ыкъи къэбарымкэ и Гупчэ ишаа игуадэ, Гупчэм ия 2-рэ отделение ишаа;

Мамый Светланэ Темир ыпхъум — Адыгэ Республикаэм и Контрольнэ гъэорышланлэ шэпхэе правовой актхэмрэ пшъэрьльхэмрэ зэрэгзэцакхэрэм иуплэкункэ иотдел иконсультант шыхыа;

Тарасевич Наталье Евгений ыпхъум — Адыгэ Республикаэм и Лышъхээрэ Адыгэ Республикаэм иминистрхэм я Кабинетрэ я Администрации и Правовой Гъэорышланлэ иотдел ишаа игуадэ.

Адыгэ Республикаэм и Лышъхээр Къумпыл Мурат
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 1, 2022-рэ ильэс
N 150

Донбасс икъэлэцыкъухэм афащэшт

«Единэ Россирем» и «Ныбжыкэ гвардие» яэпылэгъо Абхазым кыращиц мандарин тонн 50 Донбасс икъэлэцыкъухэм афащэшт.

Абхаз Республикаэм и Президентэу Аслан Бжания зылокэ ужым ар къылопшигъ гвардейцэхэм япашау Антон Демидовын.

«Джырэ уахътэм Урысыем къылагъэхъажыгъэ рэспубликхэм алае шүүшэл элпэлэгъу къи-хъаштэм илгэгъокэу пхъэшхъэ-мыхъхээр афэтишэн итху-хъагъ. Зэклэгъо альдгъээ-сынны тыхыл. Шо шуукъыз-къхэхъгъэри нафа: «Ныбжыкэ гвардие» итуфэко движение республикакху ўшэхъу хуугъэхэм зэклэми ашлажъэ. Сицыхээ-тилэ тель шхъафит ашыжы-

гъэ шьолтырхэм ашыпсэурэ къэлэцыкъухэм мэфэкъир тызэгъусу зэхядгъэшэн зэрэттэ-къицтэм», — **къыуагъ Аслан Бжания.**

Пхъэшхъэ-мыхъхъэхэр зэ-риль машинэхэр Сыхум кы-щаушхъенхэш, Урысыем ишьолтырхэм афагъэкштых.

«Мы тофышио Абхазым и Президент кырихыжыгъээм тэри тызэрхэлжээрэм гушхуа-хъэ хэтэгъуатэ, зэклэми тигу-хъэхэр зэтэфэ, ар Донбасс икъэлэцыкъумэ тишүагъэ ядгэ-къицыр ыкъи агу кыдэтшшени ары», — **къыуагъ Антон Демидовын.**

Советскэ дзэктолхэм яхъэдэ къупшхъэхэр Адыгэим щагъэтылъыжыгъэх

Амышээрэ Зэолым и Мафэ ехъулэу Мыекъопэ районым ит станицэу Кужорскэм Дзэ Плыжым идзэктол нэбгырищмэ яхъэдэ къупшхъэхэр зэрэцагъэтылъыжхэрэм фэгъэхыгъэ зэхахъэ Ѣыкъуагъ.

Урысыем ильхъокло комитет игъэорышланлэ Адыгэим щыэм ипресс-къулыкъу кызызритыгъэмкэ, красноармейцэ нэбгыри-тумэ якъупшхъэхэр Мыекъопэ районым ит станицэу Кужорскэм илгэто-блэгъу 2022-рэ ильэсүүм ишэкъогу мазэ кы-шагъотыжыгъэх. Аш епхыгъэ тофхэр зэшэозыхыгъэхэр «Урысыем ильхъокло движение» икъутамэу республикэм щыла-жъэрэмрэ Урысыем ильхъокло комитет игъэорышланлэ Адыгэим илэмрэ ялофышлэхэр ары. «Фронтовая почта» зыфиорэр проектын ишуюльхэмкэ ящэнэрэ дзэктолым икъупшхъэхэр Тэхъутэмийкое районым кыща-гъотыжыгъэх. Зэрагъэунэ-фыгъэмкэ, дзэктолыр 1943-рэ

ильэсүүм ишылэ мазэ хэкъодэ-гъэшт, а уахътэр ары мы чы-пээм нэмыц-фашист техаклохэм зэошко зышарашилэгъагъэр.

— Хэдэ къупшхъэмэ ягъу-сэхэу кыагъотыжыгъэх дзэ-ктолхэм яшыгъынхэм ячылхэр, бгырыхышхъэхэр, «Мосинкэ» заджэхэр шхончым иклурэ патронхэр, артиллерием итамы-тэхэр. Дзэктолхэм афэгъэхыгъэхэр кыагъотыжыгъэхэп. Аш къыхэкэу ахэм ацэ-альякъуацэхэр агъэунэфышув-гъэхэп, — **кыышыхагъэшыгъ** Урысыем ильхъокло комитет игъэорышланлэ Адыгэим щыэм ипресс-къулыкъу.

Лыхъужынгъэ зезыхъэгъэ дзэктолхэм атефэрэ шьхъэкэ-фагъэр афашызэ хъэдэ къуп-

шхъэхэр агъэтылъыжыгъэх. Шэжэ зэхахъэм хэлажъэхэрэм къэгъэхэр блэрхэр къэм къэрльхъагъэх, Хэгъэгур къаухумээз фэхыгъэхэм зы та��икэе афэ-шыгъуагъэх.

Шэжэ зэхахъэм хэлэжъагъэх Урысыем ильхъокло комитет игъэорышланлэ Адыгэим щыэм иофышлэхэр, аш епхыгъэ кадетскэ классэу лицеу N 8-м икъэлэеджаклохэр, «Урысыем ильхъокло движение» зыфиорэр ишьольтыр къутамэ ипащэу Иван Портноир, Мыекъопэ ыкъи Тэхъутэмийкье районхэм яадминистрациихэм, къалзү Мыекъуапэ епхыгъэ къэзэкъ обществэ и ВПК-у «Застава» зыфиорэр ыкъи Народнэ фронтын ялъыклохэр.

Зыныбжь имыкъугъэхэр заубытхэкэ

Клэлэцыкъухэр ыкъи зыныбжь имыкъугъэхэр ары шэсэу бзэджашлэхэм нахыбэрэм аубытхэрэр.

Ахэм янэ-ятэхэм щэфыжып-кэ къалахынам фэшл террористхэм а шыкъэр къыхахы.

Аш фэдэ гузэжъогу чыпээ цыфыр зифекхэрэм зэрэзекштыр ёшэнэф.

Шуигупсэхэм ашыц шэсэу алыгъаэу кызышыуфтехэкэ ыкъи къатлупшыжынам пае шүүшэн фаер кызышыуалокэ, ыпэррапшэу ар псаумэ, мыфы-куагъэм зэжкугъашэ. Аубы-тыгъэм шүүзэрэуамыгъэцэ-штыр гъэнэфагъэ, ау телефон-кэ аш шуудагъэгүшүн фае. Арыш, къышыодорэм зэдэ-гүшүэгъу дышуунэ зыхъукэ, аубытыгъэм ымакъэ зэхэшүхынэу шүүзэрэфар пытагъэхэлэу ешьюонэу ёшт.

Шуудагъэгүшүнэу зежу-гъажэкхэр, а цыфыр ымакъэ-мэ зэхэшүхырэр зэжкугъэшэнэу фае. Сыда пломэ, джырэ техно-логиехэмкэ макъэр зиер зэхэ-мышыкынэу ашын альэкъы. Аш пае шуудагъэгүшүнэу шуу-гупсэм кызыэршүшүнэу фае. Нэужым ар мыгумэкынэу, си-дэу хуугъаэми, шхъафит зэри-жкугъэшытэр гурижкугъа.

Джащ фэдэу тофхэм язытет шуукъеупч, кызыэрэфыштыхэр зэжкугъаш. Тофхэм язытет нахь дэй мыхуунам пае ежь-ежырэу къежэжынэу зэрэцшмытэр гурижкугъа. Анах шхъафэр — шасэу зуубытгъээм икъэбар зэжкугъэшэнэу шуукъемууч.

Нэужым шуигупсэм кытлуп-шыжынам фэшл ар зуубы-



тыгъэм кыгъэуцурэ амалхэм шууахэдау. Мылькоу кызык-эльзэурэм фэдиз шуумылэмэ, пээльэ гъэнэфагъэкэ кыышы-жэнэу шуульээу. Хуугъэ-шлэгъэу Ѣылагъэхэм кызыэрэгъэльзагъорэмкэ, аш фэдэ уахътэ бзэджашлэхэм къуаты.

Аш фэдэ зыхъурэм мы тофхэм хэшыкы фызилэхэм зафэбгъэ-зэнэу ёшт. Ахэм адэж шуукъонам нахь шууафитеомэ нахь тэрээ. Сыда пломэ шуудаклорэм кылтыгылтэнхэ альэкъыт.

Хэбзэухумэко къулыкъухэм яшэхэлэу, Ѣысхафит шуигупсэм зуубытгъээм зичээзу зэдэг-шыгъэгъу дышуунэ зыхъукэ ыпэррапшэу шүүзэрэзекштым ыкъи яшыуоштэм шуутегушынэу фае. Сыда пломэ джэуапэу

яптыжырэмкэ гуцаф кыып-фашизм альэкъыт.

Шэсэу аубытыгъэр кызыд-шыт чыпээмкэ, уахътэмкэ шууэзэг зыхъукэ террористын ежь зыфаер кылошт. Ау шо ешьюон шуульэкыт за-къор аубытыгъэр шууигупсэм ишыэнэгъэкэ Ѣынагъо зэрэ-шынэгъэм шууицхэ тельян зэрэфаер ары. Нэужым а зы уахътэм ахъщэр яшьоштыш, цыфыр къышыуатыжы ве ар шынэгъончээ чыпээ зэрэцшшылэм шууицхэ тельмэ, ахъщэр яшьоштыш.

Шэсэу аубытыгъэр ишыэнэгъэ Ѣынагъо зэрэ-шынэгъончээнэм фэшл хэбзэухумэко къулыкъухэм ялъыклохэрэ шуорыре шууи-шээрэ шууиорэ зэдштэнхэ фае.

ІЭПЫІГЬУ АФЭХЬУХ

«Единэ Россиен» иволонтерхэмрэ Адыгейим и «Ныбжыкіэ гвардиер» «Эстафета добрых дел» зыфиорэ юфхъабзэм кыдыхэлтыагъэу шүшлэ іэпилэгъу къаугъои.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическа университетым икіләе гаджэхэмрэ истудентхэмрэ ашхэлажьэх. Адыгейим икъэлэ шхъаэлэдепутатэу Бэгъ Зинаидэ ягъусэу гомылапхъээр, нэмикъяу цыфым анах ищылагъэхэр Донецкэ ыкын Луганске республикэхэм къарыкыгъэу Мыекъуапэ къекощыгъэхэм афащажъэх. Гомылапхъау къауфхъэхэм ашыщхэр мобилизацием хиубытагъэу зэуаплэм щылэхэм афатупшыгъ.

— Тистудентхэм юфыр

зытетыр къизэрагурыло-рэтигуал. Волонтерхэм я Гупчэ илофшлен къыхэлажьэу, чанэу гомылэхъэ къемланхэр зыгъэхъазырхэрэд бэ мэхъух, — **къыуагъ Бэгъ Зинайдэ.**

Шыгу къэдгъэкыжын, «Эстафета добрых дел» зыфиорэ юфхъабзэр шыгъэхъазэм и 1-м, партием имэфэк мафэ, аублагъ. Аш къизэрэшдэлтыагъэу, цыфхэм юпилэгъу афэхъух, унэгъо хызмет юфхэр афызэшуахых, гомылапхъэхэм афащажъэх, нэмикъыбхэм-

кэ адэлэх. Аш имызакью, мобилизацием къыхиубытагъэхэм яунагъохэм яшуагъэ арагъэкы. Партием ильэпкэ программэ изы лъэнкъохэм ашыц юпилэгъу зишикъэгъэ пстэумэ адэлэгъэнир. УФ-м и Къэралыгъо Думэ ихэдзынхэм «Единэ Россиен» теклонигъэр къизэррашигъэ программэм лъэнкъо зэфэшхъаф 294-ре и. Пшъэрыльзу ахэм къашдэлтыагъэхэр 2021-м къышуублагъэу 2025-м нэс пхырышыгъэнхэу къышело.



Кинозалыкэ къизэуахыщт

Поселкэу Каменномостскэм культурэм и Унэу дэтим кинозал щагъэпсыгъ.

Аш ишын пэхуягъээ сомэ миллиони 9-къэралыгъо кинематографилем ифедеральнэ Фонд къытупшыгъ.

Непэр мафэм ехуулзу заалым фытегъэпсыхъэгъэ юмэ-псымехэр ыкын тывсыпхэр зэрагъэгъотыгъэх, ахэр джырэблагъэ аш чагъэуцощых. Адыгэ Республикэм культурэм-

кэ и Министерствэ къизэрэшцауагъэмкэ, мы ильэсэм итагъэгъазэ и 25-м нэс юфшленхэр аухыщых ыкын кинозалыр къизэуахыщт.

«Къоджэ псэуплэхэм хэхъоньгъэхэр ягъешыгъэнхэр» зыфиорэ федеральнэ программэм ельтигъэу поселкэу Каменномостскэм культурэм и

Унэу дэтим 2020-рэ ильэсэм гъэцэккэжынхэр щыкъуагъэх. Аш къыштэгъягъау мы псэуплэм юнэгъакэ илэ хуягъэ, джы лъэпкэ проекту «Культура» зыфиорэм юпилэгъэ амалыкхэрэ кынэхъягъау», — **къыюагъ культурэм и Унэу ипащэу Надежда Лукьянченкэм.**

Машлор агъеклюсагъ

Кошхэблэ районым ит къуаджэу Еджэркъуае дэт дэгъэши заводэу «Мамырыкыу» зыфиорэм кыкынэнгъэгъэ машлом игъеклюсэн епхыгъэ юфшленхэр шыгъэхъазэм и 6-м, пчэдэйжым сыхьатыр 7-м аухыгъэх.

Тыгъэгъазэм и 5-м, пчыхъэхэм машлом заводыр зэлпыштагъ. Мэшлоргъеклюсэ къулыкъум и Гъэлорышланлэ къизэри-тывъэмкэ, машлор къизшиштагъэр гъэгъушылэ камерэу псэуальэм хэтир арэу апэрэ упплэкунэу ашыгъэм кынэхъягъауагъ.

Машлом игъеклюсэн хэлжэгъэ къулыкъум эхийнээс ошлэдэмыш юфхэмкэ и Гъэлорышланлэ зэхефы.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иуашь

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм 2022-рэ ильэсэм зэтигъо ахьщэ юпилэгъоу азкагъэхъащтим ехыллагъ

Мы кыкылэлтыклохэрэд кыдэлтытэгъэнхэ:

1) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет илэпчэгъэнэ фонд ибюджет ассигнованихэр зэрагъэфедэхэр Шыкъкэм ия 2-рэ пункт иподпунктэу 7-м зигугу къышырэ зэтигъо ахьщэ юпилэгъур Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иуашьоу N 55-рэ зытетэу 2018-рэ ильэсэм мэльтифэгъум и 3-м къидэкыгъэмкэ ухэсигъэ хуягъэм диштэу Адыгэ Республикэм юфшэнэмрэ социальне хэхъоньгъэмрэ и Министерствэ азкагъэхъащт;

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет илэпчэгъэнэ фонд икъэклиялэхэм къахагъэкыяа зэтигъо ахьщэ юпилэгъур зэраэлкагъэхъащт шыкъкэм ехыллагъэ Положением ия 2-рэ пункт иподпунктэу 7-м, ия 6-рэ пункт иподпунктэу 7-м къидалтытээр шапхъэхэм кълаачэ ялэжыщтэ мы унашьор кызыхаутырэм ыуж;

3) мы унашьор иа 1-рэ пункт зигугу къышырэ зэтигъо ахьщэ юпилэгъур азкагъэхъащт Адыгэ Республикэм юфшэнэмрэ социальне хэхъоньгъэмрэ и Министерствэ арь.

3. Министерствэ ахьщэр зэраэлкагъэхъащт шыкълэр ухэсигъэнэу.

4) Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет ехыллагъэ законым диштэу Адыгэ Республикэм финансхэмрэ и Министерствэ ахьщэр къихигъэнхэу.

5. Официалнуу къызыхаутырэм мафэм къышуублагъэу мы унашьор кълаачэ илэ мэхъ.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министр ишпшэрыльхэр зыгъэцакэу КІЭРЭЩЭ Анзаур кы. Мыекъуапэ, шэкъогъум и 25-рэ, 2022-рэ ильэс N 310

Адыгэ Республикэм юфшэнэмрэ социальне хэхъоньгъэмрэ и Министерствэ иуашь

Кілэццыкъухэм япсауныгъэ зыщагъэптырэ, зыщагъэпсэфырэ организациехэм яхыллагъэ къэбархэу сабыйхэм языгъэпсэфырэ афэгъэзэгъэ организациехэм яхыллагъэ яхыллагъэ зэхэшгээгъэним, апкыышол псыхъэгъэним афэгъэзэгъэ организациехэм яреестрэ итхэм яшыпкъаплэ зыуплэкъухэрэд ухэсигъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отдельим:

— мы унашьор Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабэз икъэцэккэо къулыкъум яофициалнуу интернет-сайт ригъэхъанэу;

— гъэзэтхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэ къес къидэкыяа тедзэгъуу «Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ зэхэгъоягъээр» зыфиорэм къащыхаутын пае мы унашьор азкагъэхъащт;

3. Мы унашьор зэрагъэцакээр министрэм иапэрэ гудаэу И. В. Ширинам гүнэ льифынэу.

4. Зыклатхэхэрэд къыштэгъэхъащтэу мы унашьор кълаачэ илэ мэхъ.

Министрэ МЫРЗЭ Джанбэч. кы. Мыекъуапэ, шэкъогъум и 10, 2022-рэ ильэс N 266

(Мы унашьор игуадзэрэ 2011-рэ ильэсэм шэкъогъум и 21-м къидэкыгъэ Федеральнэ законуу N 324-рэ зытетим диштэу 2023-рэ ильэсэм ылгыа зыхэмьт юридицеска юпилэгъур Адыгэ Республикэм щызытыш очилхэм яспискэрэ тисайт ижүүлтэштых.)

Егъаштэм

Къытхэтышт

Ильэс 30 ныэп кыгъешлагъэр къуаджэу Шэхэкэй икэлэ пүгэу Ацумыжь Айдэмээр, ау а охтэ мэктэ дэдэм гэсэнгээ зэригэгэтийнэу, къоджэ еджаплэм щиригэдэжэнхэу, унагьо ышэнэу ыкли «Советскэ Союзым и Лыхуужь» зыфиорэ цэр кылэжынэу ильэс ифагь.

Щимынэжэй эр кыфагъэ шьошагь. Ильэс 80-кэ узэктээбэжэй, 1942-м итыгэгээ и 2-м зыфэдэ къемыхуугээ кэлэ лыбланэр нэмыц танхэм апэцужы, хэкодагь. Мигээ аш ыныбжь ильэс 110-рэ хууцтагь.

Ацумыжхэм янагьо исурэт закьюо къенагьэм адигэ шуашэ щигъяу, ныжкыкэ дэдэу ар ит. Льепэльаг, ишыгь, күшхээл шылыкь. Заом щилэу кыгъэхынгъагъэм щычэфынч, чылпэу зэрэйтэм сэмэркьеэр, нэшх-гүщхыгээр къеклухэрэл. Ашыгъум ыныбжь ильэс 30 хуугьагь.

Адигэ кэлэгэдэжэ училшил, еланы Краснодар икэлэгэдэжэ институт кызыруххэм географиекмэ але Шэхэкэй, аш ыужым Шоикъо ашыригэдэжагъэх. Хаджыкъо дэт еджаплэм идиректор Інатам икчи заом клогъагь. Ар къежэнкэ зымафэ нахь къемынагьэу шыа кыфэхуугь. Бэрэ зэжэгэхэе апэрэ сабыим а лъеханым адигхэм аусэу щимытыгээ цэу Александр фиусыгъагь. Сыдигьокли аш теконыгъэр иеним, кызэктэмыкто иххэлхэм алтыкъоним, насытышоним, щыкэшту илэним Айдэмээр кэхэопсыгъагь.

Бэшлагъагь, Германиер Советскэ Союзым кызэрэтбэнагъэмкэ макъэ къагъэуним ыпекэ, щынэгъагь рөгжэжэ къодьеу къызыщихуущтыгъэр. Унэгьо насытышо, шу ыльэгьуулэхэй, тошнэхэй, гухэлтышухэр илэгъагь. Ежь зэримилоу щынэгъэм зыкъызэпиргээзагь. Мээз заулэ нахь темышээ, кэко зэпильыр дээжэл щыгынкэ зэблихууныш, лашэр ыштэнэхэй, 1942-рэ ильэс имээзэе мазэ ежь-ежырэу кэлэйли, икъоджэгэ купышхом хэтэу зэуаплэм клогъагь.

А ильэс дэдэм ишьшхээу мазэ апэрэ къэбарыр Шэхэкэй къэсигь. Пышэ шольыр истаницэху Шкуринскэмэр Күчевскэмэр къаухумэхээ артиллериистэу Ацумыжыр къахэшыгь ыкли Хэгэгу зеошхом иорденэу апэрэ степень зилэг кыфагъэ шьошагь. А мэфэ дэдэхэм Айдэмээр иписимэу ишьхээгъусэу Фыжырэ ишьшэ цыкльдэгэ къафит-хыгъэри къалыктагь.

Күчевскэ дэж щыкогъэ заотичылэгхуум ящытхуу языгъэ-луагьем ылж Тюпсэ — Мыеекъо-пэ лъэнхэомкэ зэктэхэнхэе разгэжэяагь. Шышхээум и 10-м Ацумыжымэр игусэ дээжэлхэмэр къутырэу Ново-Алексеевскэмэр къуаджэу Кошхаблэрэ адэжь пыим итанк 15-мэ автомо-



матчикхэр ягъусэхуу кыщите-банхи зэо кынкэ зэклэфэнхэу хуугьагь. Аш ыуж Кубанска къэзэк кавалерийскэ корпусуу тикьоджэгүр зыхэтигээр Гудермес ылтэнэйкъо агыакло. Закавказскэ фронтим хэтэу ар Нагайскэ шьофым щызэуагь. Ацумыжь Айдэмээр поэуплэхуу Владимировскэ, Камыш-Бурун ыкли Ачиулак шыхафит шыкъыгъэхэнхэм хэлэжагь.

А ильэс дэдэм итыгэгээ и 1-м, чэцим, Ацумыжыр зыхэт полким нэмыцхэр Ставропольскэ краим ипсэуплэхуу Новкус-Артезиан кыдиифыхи, Буденновскэ икэуу Мэздэгү кирэг гьогурьштагь.

Вермахт мы лъэнхэкор стратегическэу ылтыгэштыгъэти, анахь кочи иниу илэхэр кыри-тэкъулэгъагь. Тыгэгээзэм и 2-м нэмыц танк токл фэдизим мотоциклэхэмэр лъэсийдэзэмрэ ягъусэхуу Новкус-Артезиан аштэжынэу къөжагъагь. Ахэм Айдэмээр игусэ дээжэлхэмэр апэцужыгъ. Нэмыцэу чиэнагьэу ашыгъэм өүцэлэнэу фэмыхэм поэуплэхуу къаухумэхэрэзэхээгээ ашхагъэтэкъон гухэльяагь. А зэо-зэпэуцужым ижтьиплэ шылыкъэм Ацумыжыр

ибоевой расчет пыир къыхауи кыгъэтэкъуагь. Аш ыуж ежь контузие зэрэхуугээм пае къымыгъанэу, наводчикэе топым ыууци сыхатхирэ пыим итехникэе еуагь ыкли къаш шуцлэр зытэт танкитф кыгъэонэу ильэс ифагь.

Айдэмээр теконыгъэр иеу а чылпэм щыфэхыгь, пый мэхьяджэм гъэрэу зыритыгээп ыкли кызэктээгэуагь. Нэмыцдэхэм кызыдафыгъэхэе поэуплэр аштэжын альэктэгээп. Ацумыжыр ыпсэ хилхьи, пшээрьштэу къыфашигъэр ыгъэцэктагь...

Шэхэкэй икыгъээ калэм лыхуужыгъээ зэрихагьэм икъебар охтэ кэлэхэн фронтыр зэлнигүр. Күшхээл лыбланэр Ставропольем щыфэхыгъэр Новкус-Артезиан дэжькэ щагъэтэлтигъыгь. 1943-рэ ильэс имьэтхапэ и 31-м, СССР-м и Ашшэрэ Совет и Президиум иунашьоклэ, калэу Шыачэ и Шапсыгъэ район ит къуаджэу Шэхэкэй кыщихуугээ Ацумыжь Айдэмээр Ахьмэд ыкью щымыэжым «Советскэ Союзым и Лыхуужь» зыфиорэ цэр кыфагъэшштагь.

1962-рэ ильэс имьэтхапэ калэр зыщагъэтэлтигъыгъэ къуаджэм исагуагьэт щагъеуу, жыныгъуаклэм и 9-м кызылахыгь. Аш ыуж ильэс ишыгъэм өүцэлэнэу темышагъэу къызыхуугээ къуаджэми аш фэдэ мемориал къызылахыгь, Шэхэкэй иеджаплэм N-у 90-м Лыхуужым ишыгъэм фуасыгь. Охьтабэ темышэу икчиээштэпэ шылыкъэм Ацумыжыр

Ацумыжыр ыцэ зыхырэ урами чылэм илэ хуугьэ, Хаджыкъо иеджаплэм зидиректорыгъэм барельеф щыфагъэуагь.

Джащ фэдэу Мыекуапэ дэт Адигэ кэлэгэдэжэ училшил зыщеджагъэм мемориальнэхээ пхъэмбэу кыщыфызэуагь, урамхэм ашыщ ыцэ ехы. Хэгээгү зеошхом и Гупчэ музей Щитхум изалэу илэми Лыхуужым ыцэ дышэ харьфхэмкэ кыщыхгээшыгь.

Новкус-Артезиан сикло зышшоигъуагьэр бэшлагъэ. Нахынээлэхэй Ацумыжь Айдэмээр илахыилхэр мыйзэу, мыйтоу щылахыгъэх, аш кыкыгъэ хыаклэхэри къафэкъуагь. Советскэ лъэханым аш фэдэ ныбдэгэуныгъээзэпхынгъэхэр нахь пытагъэх. Нахынэхэм къагъэнэгъэ хэбзэшур лыгъэктэгээним имызакьюу, нэмыцкэ eklonlakлэ илэу гээтигээн фаеу щытыгь.

...Новкус-Артезиан кырашыкли кысфытеуагь.

— Апсэ халхьи тикъуаджэ къэзүхумэгъэ Ацумыжь Айдэмээр иныбдэгэхэмэр лыхуужынгъэу зэрахагъээр лээхэхэм зээгхынгъэхэр нахь талтагъэх. Кысилуагь къоджэ администрэции ишааээ Расул Амельяновым. — Цыклю ини ашэ аш икъебар. Ахэм яшээ дгээлэлэнээр тэркэе постэумэ ашьшэ мэхь, аш тыфэшынхээр икъоджэгээшхээр нэрыльэгь кытфхыгъ. А эстафетэр тэри лытэгъэхэрэл. Шыуцыфэе мафэм шуцкыл, ти Лыхуужь икъоджэгъхэм тигуапэу талгэхэйштэпэ.

Лыхуужым илахыилэу Шыачэ

икыгъэхэмрэ хы Шуцлэ ѡшьо шапсыгъэхэм я Адигэ Хасэ илыхохэмэр мэфээл зэхахьээ къалгэхъыгъэх. Ацумыжыр исагуагьэт дэж «Адигэ макъэм» икорреспондент зыхэт лыкло купэу куагъэмэр бысымхэмэр щызэлкагъэх, нэуласа щызэфхыгъэх. Кэлэеджаклохэм заом ильэхъан Новкус-Артезиан кызырахуумагъэр, адигэ Лыхуужым лыблэнагъэу зэрихагъэр къалотагь, нахынэхъем письмэхэр къашыгъэх, неужым къэгэгъэ блэрхэр саугъэтим кэлэхъагъэх.

Тыдэ тыкыгъэхэм, Ацумыжь Айдэмээр ыцэ мы шольырим льэшэу зэрэггээлэлпээр тинэрильэгъуугь. Исаугэйт дэж ыкли чылпээ зыщагъэтэлтигъыгъэм юфтхээзээ зэфшыхафхэр щызэхашх, къоджэдэсхэр щызэрэгүүхийх. Ильэс заулэлээ илэхъан ар шьофыгъэ, ары Лыхуужыр ауҗырэу пыим зыщызэуцужыгъагъэх.

Аш пэчыжьэп урамэу ыцэ зыхырэри. Чылпээм щыпсэухэрэм кызырахуумагъэр, заом ильэхъан ар шьофыгъэ, ары Лыхуужыр ауҗырэу пыим зыщызэуцужыгъагъэх.

Айдэмээр ыцэ зыхырэ урамэу ёджа-пээм Шыачэ икыгъэ хыаклэхэр рагъблэгъагъэх. Кэлээгэдэхэмэр къалгэхъыгъэх. Еджаплэм ифойе кэлэцфыкыу общественнэ организацье «Ачмизовцы» зыфаусыгъэм итарих, юфу ышээрэ кызыщыгъээльэгъогъэ стендышхо тетгэг.

— Ильэсигэ хуугьэу «Ачмизовцэхэр» ушэтийн ыкли лыхын юфу ышээрэхэм ахлажь, районым пэртгнэгээр щаигыгь, кышшүфээлтэн, шуузэрьгушхон мыймакъэути, — кыхигъэшьыгь еджаплэм идиректорэр Фарид Муслимовам. — Ахэм ясатырхэм ухажхын шьуашу щыт, аш зэктэхэнкэ, узеклиякэхэй нахынэхъум ылэхъыкэ.

— 1965-рэ ильэсим Новкус-Артезиан икыгъэ лыкло купэу Ацумыжыр иродинэ цыклю куагъэм сыхэтэнэу синасып кыхыгъагь, — кылолтагь къоджэ клубим ишааээ Валентина Диденкэм. — А мафэхэр егашээм сыгу илыштых. Зыфэдэ къэзүхумэгъэ чылпээ дахэ щыс Шэхэкэй, Кавказым ичынхээр икъоджэгээнэхэм яхалэлгээ сцыгъупшэхтэх. Унагьо пэччь тиргэблэгъагъагь, ячыгхатэхэм къацыгъагьэ хэлэхэнэхээр кытфхыгъэх, ялээ зэктэхэнкэ кылодэгхэнхэу хязырыгъэх. Айдэмээр икъоджэ гупсэ аш ишээж лыжээгээ зээгхынгъэхэр нэрыльэгь кытфхыгъ. А эстафетэр тэри лытэгъэхэрэл. Шыуцыфэе мафэм шуцкыл, ти Лыхуужь икъоджэгъхэм тигуапэу талгэхэйштэпэ.

...Новкус-Артезиан кырашыкли кысфытеуагь.

— Апсэ халхьи тикъуаджэ къэзүхумэгъэ Ацумыжь Айдэмээр иныбдэгэхэмэр лыхуужынгъэу зэрахагъээр лээхэхэм зээгхынгъэхэр нахь талтагъэх. Кысилуагь къоджэ администрэции ишааээ Расул Амельяновым. — Цыклю ини ашэ аш икъебар. Ахэм яшээ дгээлэлэнээр тэркэе постэумэ ашьшэ мэхь, аш тыфэшынхээр икъоджэгээшхээр нэрыльэгь кытфхыгъ. А эстафетэр тэри лытэгъэхэрэл. Шыуцыфэе мафэм шуцкыл, ти Лыхуужь икъоджэгъхэм тигуапэу талгэхэйштэпэ.

НЫБЭ Анзор.

Творческэ лъэтегъэуцу

Адыгэ эпосыр щыгъынхэм зэрашыгъэфедагъэр

Адыгэ Республикэм и Лъэпкь тхыльеджаплэ къэотэн-творческэ проектэу «Современное прочтение адигского эпоса в коллекциях региональных дизайнеров одежды» зыфиорэр щыкъуагъ.



Къоқыплем щыпсэурэ шыпкъем яискусствэкэ Къэралыгъо музей и Темир-Кавказ къутамэ фондымкэ иотдел ипащэу, искуствоведениемкэ кандидатэу, Мыекъопэ къэралыгъо технологическе университэтом икъэеэгъэджэ шыхъаэу юки модэм истуденческе театэрэу «KStar» зыфиорэм иэшъхъэтэу Къэдикой Нэфсэт зэхигъэуцагъэм ащ щитегу щылаагъэх.

Мурадэу проектым илэр адигэ эпосыр шиэнгъэ къэкъоплем иэу зэрэштыр къильтыкыгъэныр, мифическе образхэмкэ зэльягъэшъэгъэныр ары.

Лъэтегъэуцом хэлэжьагъэх зельашъэрэ модельерэу, АР-м

культурэмкэ изаслуженнэ юфышэу Стлашыу Юрэ, Лъэпкь музей археологиемкэ иотдел иофышэ шыхъаэу Тэу Аслын, Лъэпкь театрэм иартисткхэу Тхарькохъо Марджанэт юки Жъэлыгъот Заремэ, АКУ-м, МКТУ-м юки искустввэхэмкэ Адыгэ республикэ колледжым, къэлэгъэджэ колледжым ащдажхэрэр.

Творческэ лъэтегъэуцом къизэуихъигъ Лъэпкь тхыльеджаплем массовэ юфышэннымкэ ипащэу Кучмэз Аминэт.

Тхыль къэгъэльэгъонэу «Прошлое и будущее» зыфиорэм дунаим цыфыр къызытихъуагъэм къыщыублагъэу джыре мафхэм къанэсыжъэу щылакъем

зэхъокыныгъэ инэу хэхъухьагъэр, блэкъыгъэр умышъеу непэрэ мафэм уасэ фэшъын юки мэхъанэ зилэ лъэбэкъухэр уапекэ щыбдзын зэрэмийтээштыр щыкъэгъэтхыгъагъ.

Лофтхъабзэу джыре лъэхъан щыгъын-шыуашэр зыдыхэрэр зэргыгъуазэу юки йаубытыпleshoxу ялэм къэлкъэу кытегуущыгъагъ зэльашъэрэ модельерэу, зишьошэ къэрекэ гъэшгэйхонхэр йаукъыб къэралхэм анэсигъэхэу, осэшту къызэрартыгъэхэу Стлашыу Юрэ. Ащ ишьошэ коллекции щыщ сурэтхэр къытырыгъагадзэхээзэ, йашлагъэхэу «Гекатей», «Сосруко», «Тыргата» зыфиорэр ышынэу зэрэхъугъэхэр, тарихъ-сюжет лъапсэу яэр наарт эпосыр арэу зэрэштыр къэлкъэу къафыриотыкъыгъ.

Щыгъын-шыуашэм итемэ эпосыр юки археологием пытэу зэргяхыгъэр Тэу Аслын хыншэхэмкэ, тхыдэхэмкэ къафыриотагъ. Лъэтегъэуцом хэлэжъэрэ ныбжъыкъэхэм агуригъэ-иуагъ блэкъыгъээр къэкюштырэ ацилэ сидигуу зэрэзэрэгъыгъ, Адыгэ хэгъэгур — чыгур саунгъэт гъэшгэйхон-бэлкэ зэрэбаир — үашхъэхэм, къэхэлэхъэхэм къачатыкырэ цыф къупшхъэхэм ямызакъо, археологхэм ахэм агъэфедэштыгъэ йашэ-шыуашхэр, щыгъынхэр, хыакъу-шыкъухэр къызэрагъотыхэрэр, ахэр блэкъыгъэлэшгэйту чыжъэхэм шыхъат зэрафхъубагъэрэр къигъэтхыгъигъ.

Адыгэ эпосыр а зекэ зэрэхэтир, ар зэбгъашэмэ, хэтрэ цыф лъэпкь ышхъэ къырыкъуагъэр зэрэшшэштыр, тхыльхэр зэрэгъоззэлэш ихэр ыгъэунэфыгъ.

Лъэтегъэуцом къыщыгъыгъагъ Къэдикой Нэфсэт. Щыгъын-шыуашэр темэ гъэшгэйхон дэдэу зэрэштыр, тарихъ бай зэрэпылтыр, цыфыимрэ къешгэлкыгъэ чыопсымрэ пытэу зэрэзэхыгъэхэр, адигэхэр зэрэлэпкъыжъхэр, ащ апекэ-къыгъэр, альэгъутыр тамыгъэ гъэнэфагъэ шуашэм зэрэфхъугъэр, цыф лъэгъэ пэпчь ыгу, ышьо адиштэрэ шуашэм зериэр къыхигъэшыгъ, ашкэ адыгэ лъэпкь шуашэм щысэ инэу ылтыгъагъ. Дизайнер йошласехэр мы юфшэн мы-псынкъем лъэнэкъуабэлкэ къыззereklyalхэхэрэр — пкъым еклоу, зыщыгъыр ыгъэгупсэфэу, напэр ыгъэдахэу юки йашыфэгъун зэрэфаэр, щыгъынхэр зыхашыкырэ шэлкэ лъэпкъхэр, анахэу агъэфедэрэ шлохэр сид фэдэрэ тъэхъани зэреклихэрэм яггуу къышигъигъ. Щыгъын-шьошэ коллекции бгъэхъазырным ыпекэ ар зыщыгъыштым иобраз дэгъоу зыфэбгъэнэлосэн зэрэфаэр, бзыльфыгъэ-зэолыр зэрэфэгъэгъагъэр къэзэйтээрэ наарт хыншэхэр зэбгъашэнхэу зэрэхъурэр, дэкл-бзаклохэм юфшо зэралжъырэр, блэкъыгъэр ялэубытыплеу, тарихъ щы-



ын-шыуашэр зэтэрагъэуцожьээ къызэрагъэльягъорэр проектым зэрэшыгъэунэфыгъэр клигъэтхыгъ.

Проектэу «Белая река» зыфиорэм лъэпкь гупшисэ лъапсэу илэр зыфэдэр, лъэпкь шэн-хабзэр, зеклокэ-шыкълхэрэр а зекэми зэрхэгощагъэр къылуагъ. МКТУ-м модэмкэ истуденческе театэрэу «KStar» къыгъэхъазырэгъэ къэгъэльэгъоным эпльгъэх.

Амазонкхэм яхылгэгъэ хыншэхэм юлкэу къяджагъэх Жъэлыгъот Заремэрэ Тхарькохъо Марджанэтэрэ.

Щыгъын-шыуашэм хэтрэ цыфкы мэхъаншхо ил: ащ уахещэ, ау уакъыхэзгъэшэу, уакъыхэзьыжъырэр акылыр арэу зэрэштыр зыщыгъэгъупшэ хъуштэп.

Гум къинэжъэу гъэпсыгъагъ

Адыгэим къэралыгъо гъэпсыкэ зигъотыгъэр ильэси 100 зэрэхъугъэр республикэм непи щыхагъэунэфыкы.



Мэфэкэ иным лъэпкъымкэ имэхъанэ къагурбуу Адыгэ республикэ къэлэцыкъу тхыльеджаплем юфхъабзэхэр щызэхашж. Тхыльеджаплем ипащэ игуадзэу Даур Сайдэ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, «уицыкъулагъом пльэгъоу, зэхэгъигъэр ары ныбжъырэу къыпханэрэр». Ащ къыпкырыкъыхээ, къэлэджеэкю цыкъухэм яреспубликэ нахъ ягъашгэйхэнымкэ, шу ягъэльэгъигъэнымкэ, маклэп тхыльеджаплем юфэу ышлагъэр. Тызэрагъэгъозагъэмкэ, ахэм Мыекъуапэ иеджаплем ямызакъо, Адыгэим ирайон зэфшхъафхэм къарыкъыхэрэри ахэлажъэхэу къыхэкъыгъ. Ащ фэдагъ Адыгэ Республика и Мафэхъулэу адыгэ литературамкэ отделын «И края в мире нет дороже, где довелось родиться нам» зыфиорэ юфхъабзэу ыгъэхъазырэгъагъэр.

Укъызыхъуагъэу, узыщаплоу, ныбдэгъэу цыкъубэр зыщуилю, лъэпкыырэ

Нэклубгъор зыгъэхъазырэгъэр МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Хыалэлэу зыщызэдэгсэурэ Адыгэим фэдэ хүн зэрэшмыиэр мэфэкъым къыриотыкъыгъ. Ащ хэлэжьагъэх поселкэ Краснооктябрьскэм дэт гурыт еджаплэу N 2-м ия 3 — 4-рэ классхэм ащеджэхэрэр. Къэлэджеаклохэм бзэ гурыгъошыкъэ къафалотагъ Адыгэ автомон хэкур тиреспубликэ икъежээлээ зэрэхъугъэр, 1922-рэ ильэсэм, бэдээгэйм ия 27-м УФ-м иполитическе картэ Адыгэ автомон хэкур къызэритэджеагъэр.

Еджаклохэр Адыгэим итамыгъэхэм — гербым, быракым, гимнэм, лъэпкь шэн-хабзэхэм щафагъэнэлосагъэр. Библиотекарым къыуатэрэр спайд-къэгъэльэгъоным къыгъэптижъыщтыгъ.

Юфхъабзэм адыгэ ордхэр къыщауагъэх. Тхыль къэгъэльэгъонэу «Славься, живи, Адыгей!» зыфиорэм Адыгэим итарихъ, идуунэ дахэ, ицыф чанхэм афэгъэхыгъэхэр щызэгъэзэфэгъагъэр, а зекэ ильэси 100 уахътэм афызэшокыгъэр къэзэуатэрэх.

Ежэ еджакло цыкъухэм ашыщхэри адыгэ усаклохэм яусэхэм ашыщхэм луплэу къяджагъэх.



Тарихъыр, лъэпкъ шІэжъыр

Шэкіогъум и 13-м телепроектэу «Л'апса» зыфиорэм дэлажъэхэрэм яофтшэн Щынджые щыльагъэкотагь. А мафэм къуаджэм анахь лэкъошху дэсмэ ашыщхеу Абрэджхэр, Лэхъусэжъхэр, Трахъохэр зэрэугъоигъэх.

Абрэджхэм язэхахь

Абрэджхэм сэ сыряпхорэльфити, ахэм язэукигъу сыхэлэжъэнэу сыртгээблэгъагь. Абрэджхэр зэрэугъоигъэхэр юфыгъо зэфэшхъафхэм атегу щылагъях: лэкъуацэм икъэхъуки, икъежъап!, лэкъо тамыгъэр, къуаджэм алэр Абрэдж унагуо дэсигъэхэр, непэ къуаджэм щылсэхъэрэм япчагь, нэмийкхэри.

Сыд фэдэрэ лякъо штагъэми, ар куп-купэу гошигь. Унагуо пэпчь ижыкъе кыщечжэжъагьэу лъэпсэ гэнэфагьэ горэм кыщечжъэ. Ар зытекыгъе анахыжъеу лъапсэр кызыщечжъагьэм ёцэк! аш текыгъе бынхэм непэ кызынэсыгъэмий яджэх. Джащ фэдэр Абрэджхэм унэгъуацэхэр ялх. Ахэр: Афысыпэ Абрэджхэр, Баттэбин, Былымбын, Быцэбин, Къесыбин, Къонахъыкъохэр, Лаукъотуубын, Мыцыкъуыбин, Нэшүцыкъуыбин, Рахъукохэр, Салымчэрье-къохэр, Тлатэмбын, Хаджумарэбин, Шэуджэнбын, Шъэофыжъбин. Мыш фэдэ унэгъоцэ зэфэшхъафхэр зиэхэм ялтэпсэ къежъап! пэлүжитфим щегжъэжъагьэу блым нэсэу зыгъенэфыгъэхэр ахтых. Унагуохэм лэкъо чыгхэр ялх, а пстэури яныбжыкъэхэм зэрнагъэсющтым, зэрарурагъэсющтым пылыхы. Аш уимыгъэгушон пльэкъирэп.

Тызэрещыгъуазэу Абрэдж лякъор лэкъошхохэм ашыщ. Щынджые унэгъо 50-м ехуу щэлсэу. Ахэр Адыгеймкэ Тэхутэмийкое, Шэуджэн районхэр ары анахьэу зылсэхъэрэр. Абрэдж Аюбэ кызыртиуагъэмкэ, къуаджэу Афысыпэ кызынхъугь, щеджагь, ау ахэм алтапсэ кызыщечжъэрэр Щынджий. Архив зэфэшхъафхэм документхэм ашылхэу, нахьыхъэм зауегъак!, илэкъо чыгъи юф дешэ. Аюбэ ыгъенэфыгъ ылъапсэ кызыщечжъэрэр: ар Абрэдж Хъахъуяжуу, 1835-рэ ильэсийм къехъугь ыкчи 1892-м идунах ыхъожьыгь. Абрэдж Хъахъуяжуу текыгъе бынхэр зэкэ ыгъенэфыгъэх пломи хуущт, ауджы непэ кызынэсыгъэмий улчэхэр илх, ахэм юф адешэ. Аюбэ зэлукъем лъэпсэ куу зинэ ыкчи шхъэспэ бирэбэ дахэ зинэ лэкъо чыгъ кырихъылгагь. Ишэнэгъэкэ цыфхэм адэгожагь. Аюбэ кыхигъэшыгь джырэ лъэхъан къуаджэу Афысыпэ Абрэдж унэгъо 16 зэрэцгэсээрэр.

Шапсигъе шхъолъыр Абрэдж унагуо щылсэурэри мак! илэкъиб къэрал зэфэшхъафхэмий унэгъуабэ ашэлсэух. Тыдрэ чынгэлэпэ посупэ афэхъуягъами, альэкъуацэ итхыкъе зэблэхүхэр илэми (Абреч, Абрегова, Абрэдж), ахэр зэк! зээзыхъижъеу, зы лэкъошхо зылсэхъэрэр Абрэдж лъэкъуацээр ары.

2017-рэ ильэсийм Бырсыр



Абрэджхэм еджагъэхэр бэу къахэкъыгь. Ахэр къэлэгъаджэх, Аврачых, инженерых, следователых, цыф кызыэрэрико гукгъу, хъалэлых. Ахэм анахь шэн дэгъоу къахэбгъэшын пльэ-къыштхэр: Йофтшэхъох, щэлэгъэшхо ахэль, пшъэрыльэу зы-фашыжъырэр амыгъэцак! ыууж икъыжъхэрэп.

Батырбайрэ аш ишхъэгъусэу Сафиятрэ кыдаагъэкъыгъе убых—адыгэ — урыс гушилальэм кызыэрэштхырэмкэ, Абрэджхэр убыххэр ары.

Абрэджхэм язэукигъе гэшэгъонэу реклокъигь. Абрэдж Симэ зэгъэпшэн зэфэшхъафхэр кышигъигь. Тыркуем ис Абрэджхэмэр Адыгэ хэкум щылсэурэ Абрэджхэмэр къатегуацэ. Тыркуем Абрэдж лякъор зыдирхъыгъэгъе лэкъо тамыгъэми итугуу кышигъигь. Симэ ятэу Абрэдж Рэмэзан ятэжъэу Абрэдж Быцэ кызыщечжъагьэу лэкъо чыгэу Барцо Рустам афызэхигъецау-гъэм узеплыкъе, Быцэ нэбгыри 163-рэ текыгъеу ары.

Абрэдж лъэкъуацэм къэбарэу пылым сэри бэрэ юф дэсшалгыгъе шыт. Зэрээгъеунэфыгъэмкэ, лъэкъуацэ Абрэджхэр алэрэу тхыгъэхэм къацыхафэрэр я XIХрэ лэшэгъур ары. 1861-рэ ильэсийм Урысаем крепостной правем къуачэ щыримыгъэжы зэхъум, лэжэкъо кызыэрэриуабэмэ лъэкъуацэу Абрэджхэр ахы хъульагь. Ар азуултэу зыкъэхъуягъэри къенэфагь: нахьыпэм Урысаем щыреклокъыщтыгъе къэтхыкъыжынхэм Абрэджхэр цэ тедээвэрээ къацыхафэштыгъ, ау нэ-

уйым а цэхэр документхэм лъэкъуацэу аратхэу аублагь.

Нумерологиет зэригъеунэфырэмкэ, Абрэджхэм яцифрэ шхъаэр 7, ар мафэу алтыгэ. Мы цифрэм изехъаклохэр гушигъу зыпшыхэк!, ягущиэ лыжъуяжъхэу Ѣтэл. Ахэр рензу шэнэгъиэ зэрэгтэйтштим къэгүүрэ цыфх. Ахэм пшъэрыльэу зыфагъеуцужжыгъе горэ къадхэхуным пае ягъогу хъильэу берэ мэхъу, бэри хэхъохэр къыхэки, ау рагхъижъэгь, рагхъухъэгь юфыр къэм намыгъесэу гупсэхэрэп. Абрэджхэр цыфуу зыкъэтхэм, зылэпсэухэрэм пынк! агурэлох, зээзгынгъе азыфагу ильэу мэхъу, ау кыыхэки зэпчайжъе хъухэу. Аш фэдэр кызышхэкирэм ахэр аш лъэшэу ыгъэгумэкъхэрэп, сида пломе ежхэм зыдашэжы цыфхъялэхэр ыкчи гукгъэхжэу зэрэштхэр. Цыфыр гумэгъыгьо ифагъэмэ, ебгүклохэрэп. Ау кыыхэки яхалэлнгъэ теклоджъхэу.

Абрэджхэм унагуо ашлэнэм дэгүэхэрэп. Унагуо ижээпсэн шырытнгъе хэлэй, гулэн юф къыхэмийхъеу, еклюлэк! гъэнэфагь хэлэй шхъэгъусэу ялэштыр кыыхахы. Якъэлэцыкъуахэм, адыгэхэм зэрхабзэу, шулаэгъоу

афырялэр шхъэихыгъеу къагъэльягъорэп. Абрэджхэм еджагъэхэр бэу къахэкъыгь. Ахэр къэлэгъаджэх, врачых, инженерых, следователых, цыф кызыэрэрико гукгъу, хъалэлых. Ахэм анахь шэн дэгъоу къахэбгъэшын пльэ-къыштхэр: Йофтшэхъох, щэлэгъэшхо ахэль, пшъэрыльэу зы-фашыжъырэр амыгъэцак! ыууж икъыжъхэрэп.

Абрэдж Алик «Щынджие быгъум иорэд» зыфиорэм къэбарэу пылтыр кыылотагь. Къеклокъацэхэм улчээу ялхэм джэуапхэр аритыжыгь.

Бгъэшэгъон фэдиз икъоу Абрэджхэм язэхахъэ кырагъэблэгъагь. Мыеекъопэ къэралыгъо технологическэ университетын истудентэу Барцо Рустам. Ар къэлэ ныбжыкы нахь мышэмий, зэхшэшикы куу, гульйтэ чани зинэ клал. Барцо Рустам тарихъ проектэу «Черкесская гениалогия» зыфиорэм илаш. Адыгэ хэкум ит чылагъохэм апыль къэбархэр къеугъоих, ахэм ашылсэурэ лэкъо зэфэшхъафхэм зауегъак!, альэкъуацэхэм, ацэхэм якъэхъуки альэпльэ, архив документ пышэгъонхэр къегъотых. Гъэшэгъон дэдэу Щынджие итарих щыщ пычынхъохэр кыылотагьэх. Кыылаутэрэм

лъапсэ илэу, узэпищэу гъэпсыгъэ. Рустам зэригъеунэфыгъэмкэ, нахьыпэм Щынджие щыпсэ-уштыгъе унэгъуабхэм альэкъуацэхэр (урысбэзк! тхыгъэхэр адыгабзэк! зэридзэкыжыгъ) мыш фэдэх:

Супако — Шулаакло, Гайжок — Гъэйжъэкъу, Тлечас — Лыклас, Мазешук — Мызэшыкъу, Казиек — Къазыкъу, Тлипц — Лыпц!, нэмийкхэри. Ау непэ мыхэм афэдэ лъэкъуацэ зыхырэ унагъохэр къуаджэм зэрэдэмысжыхъэр гүхэл! Непэрэ мафхэм къуаджэм щылсэурэ унагъохэр Къушъэкъохэр, Пратэкъохэр, Пшыбэкъохэр, архивым кызыэрэхигъотагъэмкэ, орь лякъохэр Ѣтэгъигь.

Рустам рихыжъэгъе юфыр пынк! кыфхыненуу, гульйтэу, гутийнгъеу илэм къакимычэу лъэпкын фэлэжъенуу фэтэо.

Абрэдж лякъом зэхищэгъэ зэлукъигъур дахэу реклокъигь, къеклокъацэхэм рэзэнгъе хагъотагь. Зэк! эми ягущиэхэм къацыхафэшыгъ къэралыгъо телерадиокомпанием «Адыгейм» иофтшэхэу Беданыкъо Замирэ, Никанов Александр, Шээрдэжэшэ Азамат лъэшэу зэрафэрэзэхэр. Мыхэм зыгъэпсэфыгъо мафхэм яшьыпкъеу техынхэр къоджэ зэфэшхъафхэм ашашыгъэх.

Зэхахьэм кызыгүшыгъацэхэм кыхагъэшыгъ къуаджэм пэшэнгъе дызезыхъэштгээ, непэ Адыгейм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу хадзыгъе Пшыук! Алийрэ непэ аш илашэу Емтыйль Аслынбайрэ зэрафэрэзэхэр. Сыд фэдэрэ лякъуу телевидением затырхым, мы клаалхэр ренэу ахэм ягусагъэх, цыфхэри дахэу зэрэшгъэх.

Лъэш дэдэу зыфэрэзэхэу хагъеунэфыгъигъэр мы телепроектэу «Л'апса» зыфиорэр зигукъэк! эу, зимылькуу шхъас имыгъеу хэзэйлхъэрэ адыгэ клаалхэр ары. А клаалэм имылькуу хахьо фэхъуненуу, псаунгыгъе пытэ илэненуу, адыгэ лъэпкын идахэ аригъалоу, адыгэхэр зыфдэхэр зымышшэхэрэм аригъаш! эу ильэсийбэрэ псэненуу фэлээуягъэх.

Абрэджхэм язэхахъэ къеклокъацэхэм нахьыхъэм къацотэгъэ къэбархэм ямхэнэн ныбжыкъэхэм анэсигъеу кыысщхуу, зынэмисгыгъе горэ къацыхыгъэмий, сицыхъэ тель ахэм гушигъисэе горэ ашхъе кызыэрэраягъэдзагъэм. Арышь, мыш фэдэ зэлукъэгъухэр, зэхахъэхэр плуныгъе-гэсэнгъэмкэ мэхъанэшхо зиэ ыкчи шогъэшхо къэзэтышт иофтшох.

Абрэджхэм язэхахъэ къеклокъацэхэм нахьыгъу, ячыгъ шхъа-пэ нахь зиушьомбгүненуу афэтэо.

КЭСЭБЭЖЬ Нэфсэт. Шынэгъэхэм зыщахъэхъор Адыгэ Республике институтын иофтшэхэ шхъыа!

Самбо

Хасанэкъо Мурат фэгъэхьыгъ

Дунаим самбэмкэ изэнэкъоухэм гьогогу 11 апэрэ чыпіэр къащыдэзыхыгъэ Хасанэкъо Мурат фэгъэхьыгъэ зэлукэгъухэр тыгъэгъазэм и 8-м Мыекъуапэ щызэхашэштых.

Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатэу, самбэмкэ дунаим щызэльашлэрэ Хасанэкъо Мурат ыцфкэ агъенэфэгъэ шүхъафтыхэм якъыдэхын ильэс 18-м нэс зыныбжь клалэхэр фэбэнэштых.

Хасанэкъо Мурат Еджэркуае къышыхыгъэ. Ицыкъугъом къыштэжъягъэ спортымкэ зэлукэгъухэм ахэлжъяэнэр шэнышу фэхъуль. Волейбол, футбол ешэштыми, самбэр, дзюдор къыхихьтэх.

Педагогикэ шлэнгъэхэмкэ докторэу, профессорэу Хъакъунэ Нурбый икслэгъум футбл ешэштыгъэ. Командэхэм ахэтэу хэгъэгум изэнэкъоухэм ахэлжъэштыгъэ. Хъакъунэ Нурбыйре Хасанэкъо Муратре спортым фэгъэхьыгъэу гушыгъэгъэ зэфэхъуль, уншшо хэгъигъэ рагхуягъэ. СССР-м изаслуженне тренерэу, самбэмкэ, дзюдомкэ Мыекъопэ бэнеплэ еджаплэм

льапсэ фээзышыгъэ Кобл Якубэ лукинхэу мурад зэдашыгъ...

Еджэркуае икслэццыкъу-нубжъикэ спорт еджаплэ итренерэу Бэрзэдж Шыхъам ыгъесэрэ клалэхэм ахэтэу М. Хасанекъом илэпэлэсэнгъэ хигъэхъуагъ. Адьгэ къэралыгъо кэлэеъзэдже институтыр къуухыгъ. Тренер зэфэшхъафхэр ипащэхэу спортышном нахь куоу хэшагъэ хууѓэ.

1991-рэ ильэсэм дунаим самбэмкэ гьогогуищэ апэрэ чыпіэр къышыдэзыхыгъэ Хъэпэе Арамбайре Хасанекъо Муратре, адьгэмэ зэрэлб, Тхъэм эзфихыгъэх. СССР-м, Урысыем язаслуженне тренерэу Хъэпэе Арамбай спортым епхыгъэ зэхэцэн юфыгъохэри дэгъоу ыгъэцаклэхээ, М. Хасанекъом хэвшыкъеу къуачэри, къуалири ыпсыхъягъэх. Европэм, дунаим язэнэкъоухэм апэрэ чыпілэхэр къащидихызэ спортым льэгъо шхъаф щыпхыришыгъ.

1997 — 2006-рэ ильэсэм М. Хасанекъом бэнеплэ алтырэгъум зыкли къыштэкъуагъэх. Урысыем гьогогу 19 самбэмкэ, дзюдомкэ 1 дышье медальхэр къышихыгъэх.

Спортым гъехъэгъэ инхэр М. Хасанекъом зэрэшишыгъэхэм фэштилэспубликэ итын анахь льаплэу медалэу «Адыгэим и Шытхуузехъэр», нэмэгдхэри къылагъашошагъэх.

Къэралыгъо Думэм идепутатэу Хасанекъо Мурат хэбээ къулыкъур дэгъоу зэрхээ, общественне пшьэрилхэр егъэцаклэх.

— Спортым цыфышиумэ нэйласэ сафишыгъ, ныбджэгъубэ щыси, — къытиуагъ Хасанекъо Мурат.



**ПРИГЛАШАЕМ НА
VI ВСЕРОССИЙСКИЙ ТУРНИР ПО САМБО
НА ПРИЗЫ 11-КРАТНОГО ЧЕМПИОНА МИРА,
ЗАСЛУЖЕННОГО МАСТЕРА СПОРТА
М.Р. ХАСАНОВА**
8 декабря 2022 г. в 10:00 начальо, в 16:00 открытие и финальные встречи
«ОШТЕН»
Спортивный комплекс г. Майкопа

— Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэшэ-Щэрджеэсым, Краснодар краим, Чебоксары, Адыгэим, Ростов хэкум, нэмэгдхэри язенхаклохэр Хасанекъо Мурат фэгъэхьыгъэ зэнэкъоухэм хэлэжъэштых, — къытиуагъ Адыгэ Республиком самбэмкэ испорт еджаплэ ипащэу, спортымкэ дунэе класс зиэ мастерэу Дэлекю Адам. — Спорт Унэшхуу «Ошьутенэм» самбэр зыгу риҳыхэрэр къетэгъэблагъэх.

Кольцов — 22, Тихонин — 14, Якупин — 12. Челябинскэ иешлаклохэр апэрэ чыпілэм фэбанэх. «Динамо-МГТУ-м» аш фэдэ мурад имыэми, 2022 — 2023-рэ ильэс ешэгъум апэрэ чыпілэр зыкли зылэкигъэш.

— Илья Александровыр, Артем Гапошинир апэлэ илтыштхэмий, ухуумэн юфыгъохэр зехъэгъэнхэмкэ нахь къащэшыгъэх. Александр Милитинир, Юрий Кочневыр, нэмэгдхэри дэгъоу ешлагъэх, — къытиуагъ «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъаэу, Адыгэ Республиком изаслуженне тренерэу Андрей Синельниковым. — Зичээзыу ешэгъум зафэтэгъэхъязырыгъэш.

ЯТЮНЭРЭ ЗЭЛҮКІЭГҮҮР

«Динамо-МГТУ» — 73:64 (22:23, 15:7, 17:19, 19:15).

Шэктогъум и 30-м АР-м испорт Унэшхуу «Ошьутенэм» щышигъэх.

«Динамо-МГТУ»: Кочнев — 9, Милитин — 16, Гапошин — 16, Александров — 16, Чичайкин — 8, Рябов — 2, Суслов — 6. «ЧелБаскет»: Чичайкин — 21, Гапошин — 4, Милитин — 12, Кочнев — 11, Рябов — 10, Суслов — 10.

ЧЫПІЛЭУ ЗЫДЭШТҮХЭР

1. «Динамо-МГТУ» — 22
 2. «БАРС-РГЭУ» — 21
 3. «ЧелБаскет» — 20
 4. «Нефтехимик» — 19
 5. «Металлург» — 17
 6. «Южный слон» — 16
 7. «Чеб.Ястребы» — 14
 8. «РПФ-Университет» — 14.
- Тыгъэгъазэм и 10 — 11-м «Динамо-МГТУ-р» «Южный слон» Ставрополь лукашт. Зэнэкъоух Мыекъуапэ щыклошт.

Баскетбол. Апшъэрэ купыр

АПЭ УИТЫНЫР ІЭШІХЭП

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «ЧелБаскет» Челябинск — 64:69 (16:12, 23:17, 11:23, 14:17). Шэктогъум и 29-м Мыекъуапэ щешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Милитин — 22, Кочнев — 12, Александров — 12, Гапошин — 4,

Чичайкин — 5, Рябов — 7, Суслов — 2.

Ящэнэрэ ыкчи япилэнэрэ ёдзы-

гъохэм хъаклэхэм хъурдженэм лэгугаор нахьыбэрэ радзагъ, ухуумэн юфыгъохэр зехъэгъэнхэмкэ нахь къащэшыгъэх. Тибаскетбол команда теклонигъэр къыдимыхыгъеми, дэеу ёшлагъэп.

ЯТЮНЭРЭ ЗЭЛҮКІЭГҮҮР

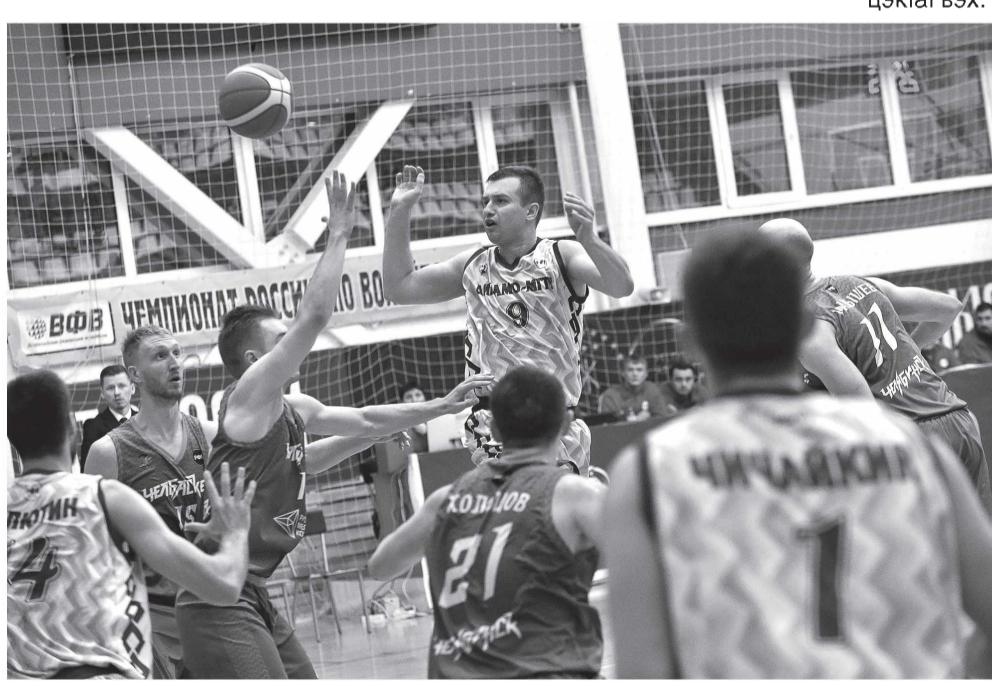
«Динамо-МГТУ» — 73:64 (22:23, 15:7, 17:19, 19:15).

Шэктогъум и 30-м АР-м испорт Унэшхуу «Ошьутенэм» щышигъэх.

«Динамо-МГТУ»: Кочнев — 9, Милитин — 16, Гапошин — 16, Александров — 16, Чичайкин — 8, Рябов — 2, Суслов — 6. «ЧелБаскет»: Чичайкин — 21, Гапошин — 4, Милитин — 12, Кочнев — 11, Рябов — 10, Суслов — 10.

ЧЫПІЛЭУ ЗЫДЭШТҮХЭР

1. «Динамо-МГТУ» — 22
 2. «БАРС-РГЭУ» — 21
 3. «ЧелБаскет» — 20
 4. «Нефтехимик» — 19
 5. «Металлург» — 17
 6. «Южный слон» — 16
 7. «Чеб.Ястребы» — 14
 8. «РПФ-Университет» — 14.
- Тыгъэгъазэм и 10 — 11-м «Динамо-МГТУ-р» «Южный слон» Ставрополь лукашт. Зэнэкъоух Мыекъуапэ щыклошт.



Къатхээрэм яшшошрэ редакцием иепллыкъэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкъышт.

Нэлүүгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхээшагъэр
ыкчи къыдэзыгъэр:
АР-м лээпкэ Йохэм-кэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъухэм адьрэлээзэхэмкэ ыкчи къэбар жууѓээм иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр: 385000
кч. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
кч. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм
къацхырэр А4-кэ заджэхэрэ тхыапхэу зипчагъэхээ 5-м
емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр
12-м нахи цыкынену щытэп. Мы шаххэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэлжэгъэжъэхъ.

E-mail: adygovoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
УФ-м хэутын йохэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкчи зэлжээсэхъынхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ Чыпілэгъэришлэл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ», 385000,
кч. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкіэмкэ
пчагъэр
4654
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2163

Хэутынным
узышыгъэхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00
Зыщаушихъатыгъэр
уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхъаэр
Мэшлээжъо С. А.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Тэү З. Дз.

Пшъэдэкъыж
зыхьыре
секретарыр
Жакіэмкэо А. З.